

Páry rovnakého pohlavia, slobodný pohyb občanov EÚ, migrácia a azyl

*Je zakázaná akákoľvek diskriminácia z dôvodu ako ... sexuálna orientácia.
Každý občan Únie má právo na slobodný pohyb a pobyt na území členských štátov.
Právo na azyl sa zaručuje...
Každý má právo na rešpektovanie svojho ... rodinného života
Charta základných práv EÚ (články 21, 45, 18, 7)*

Môže sa niekto z páru rovnakého pohlavia pripojiť k svojmu partnerovi v inom členskom štáte?

Osoba, ktorá sa chce presťahovať do členského štátu EÚ buď z iného členského štátu alebo zo štátu mimo EÚ, bude mať často právo priviesť so sebou svojho partnera. No niektoré páry rovnakého pohlavia niekedy nemôžu využiť toto právo, aj keď uzatvorili registrované partnerstvo alebo manželstvo. Každý členský štát (a nie EÚ) môže rozhodnúť o tom, či povolí alebo uzná manželstvá alebo partnerstvá osôb rovnakého pohlavia.

Článok 6 ods. 2 Zmluvy o EÚ požaduje od členských štátov, aby dodržiavali základné práva vrátane zákazu diskriminácie z dôvodu sexuálnej orientácie, keď uplatňujú právne predpisy EÚ. Takže hoci právne predpisy EÚ nezaväzujú členské štáty, aby povolili alebo uznali partnerstvá alebo manželstvá osôb rovnakého pohlavia, zaväzujú členské štáty, aby zaobchádzali s párami rovnakého pohlavia rovnako, ako s párami opačného pohlavia pri uplatňovaní právnych predpisov EÚ (vrátane práva, ktoré sa týka slobodného pohybu, migrácie a azylu).

Práva párov rovnakého pohlavia závisia od ich vzťahu k členským štátom. Právne predpisy EÚ rozdeľujú osoby do troch kategórií: občania EÚ, ktorí sa sťahujú do iného členského štátu EÚ, štátni príslušníci tretej krajiny a osoby, ktoré hľadajú medzinárodnú ochranu.

A. Občania EÚ

Smernica 2004/38/ES o voľnom pohybe umožňuje za určitých podmienok občanovi EÚ pohyb a pobyt v rámci EÚ so svojím manželským partnerom. Ak hostiteľský štát zaobchádza s registrovanými partnerstvami rovnako ako s manželstvom, potom budú mať registrovaní partneri podľa smernice rovnaké práva ako tzv. manželskí partneri.

Občan má právo na pobyt v inom členskom štáte až na tri mesiace. Ak chce občan zostať dlhšie, musí byť **zamestnanec, študent alebo osoba s nezávislými finančnými príjmami**. Občan si môže priviesť so sebou partnera na pobyt v hostiteľskom členskom štáte aj v prípade, ak partner nespadá do jednej z kategórií uvedených vyššie. Avšak ak hostiteľský štát neuznáva manželstvá alebo partnerstvá osôb s rovnakým pohlavím, táto osoba má právo pripojiť sa k svojmu partnerovi iba ak patria do jednej z týchto kategórií.

Občan s partnerom rovnakého pohlavia, ktorý má v úmysle bývať v inom členskom štáte, sa môže ocitnúť v jednej z týchto situácií:

1. **Manželstvá.** Ak je pár zosobášený vo svojom domovskom štáte a hostiteľský štát uznáva platnosť manželstiev osôb rovnakého pohlavia, potom má táto osoba právo, aby sa životný partner, podľa smernice o voľnom pohybe, pripojil k svojmu partnerovi. V súčasnosti umožňujú legálne uzatvárať manželstvá párom rovnakého pohlavia Belgicko, Holandsko, Španielsko a Švédsko. Zdá sa však, že prinajmenšom 11 členských štátov (Estónsko, Grécko, Írsko, Litva, Lotyšsko, Malta, Poľsko, Portugalsko, Slovensko, Slovinsko a Taliansko) neuznáva platnosť manželstiev osôb rovnakého pohlavia. V týchto štátoch partneri rovnakého pohlavia pravdepodobne nebudú uznaní za „manželských partnerov“.
2. **Registrované partnerstvá.** Ak pár uzavrel registrované partnerstvo v svojom domovskom štáte, potom sa taká osoba môže pripojiť k svojmu partnerovi v hostiteľskom štáte, ako keby boli „manželskí partneri“. Závisí to však od toho, ako hostiteľský štát zaobchádza s registrovanými partnerstvami.
  - a. Podľa smernice o voľnom pohybe, ak vnútroštátne právne predpisy hostiteľského štátu zaobchádzajú s registrovanými partnerstvami rovnako ako s manželstvom, potom má osoba právo pripojiť sa k partnerovi, ako keby boli „manželskí partneri“. Šesť členských štátov umožňuje registrované partnerstvá, ktoré majú rovnaké účinky ako manželstvo (Česká republika, Dánsko, Fínsko, Maďarsko, Rumunsko a Spojené kráľovstvo).
  - b. Ak hostiteľský štát nepovažuje registrované partnerstvá za rovnocenné s manželstvom, potom bude pár spadať pod pravidlá o neregistrovaných („de facto“) partneroch v „trvalom vzťahu“. Právne predpisy EÚ nekladú členským štátom žiadnu povinnosť povoliť alebo uznať registrované partnerstvá.
3. **Neregistrované (de facto) partnerstvá.** Ak hostiteľský štát neuzná manželstvá alebo partnerstvá osôb rovnakého pohlavia alebo ak pár jednoducho neformalizoval svoj vzťah, potom bude spadať pod pravidlá o neregistrovaných partnerstvách. Neregistrovaní partneri nemajú rovnaké právo pripojiť sa k svojmu partnerovi ako ho má manželský partner. Namiesto toho smernica o voľnom pohybe zaväzuje členské štáty, aby „uľahčili vstup a pobyt“ neregistrovaným partnerom, ktorí sú „v trvalom vzťahu“. Toto sa vzťahuje rovnako na páry rovnakého pohlavia aj opačného pohlavia. Toto pravidlo nie je také jasné ako konkrétne právo „manželského partnera“ pripojiť sa k svojmu partnerovi a takéto páry musia preukázať, že ich vzťah je „trvalý“.

B. Štátni príslušníci tretej krajiny

Smernica 2003/86/ES o zlučovaní rodín platí, ak sú obe osoby štátnymi príslušníkmi tretích krajín (nie občanmi členského štátu EÚ). Smernica o zlučovaní rodín umožňuje manželským partnerom, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín, aby sa zlúčili so štátnymi príslušníkmi tretích krajín so zákonným pobytom na území členského štátu. Avšak členské štáty nie sú explicitne povinné rozšíriť toto právo na registrované (alebo neregistrované) partnerstvá osôb rovnakého pohlavia.

C. Osoby, ktoré hľadajú medzinárodnú ochranu

Kvalifikačná smernica 2004/83/ES stanovuje podmienky, za ktorých by členské štáty mali ponúknuť azyl alebo medzinárodnú ochranu štátnym príslušníkom tretích krajín. Túto ochranu môžu využiť osoby, ktoré sú vystavené riziku perzekúcie vo svojom domovskom štáte (aj z dôvodu sexuálnej orientácie). Členské štáty sa môžu slobodne rozhodnúť, či umožnia partnerovi rovnakého pohlavia pripojiť sa k partnerovi, ktorému bola ponúknutá ochrana. Deväť členských štátov to povoľuje za určitých podmienok (Belgicko, Česká republika, Dánsko, Fínsko, Holandsko, Luxembursko, Nemecko, Spojené kráľovstvo a Španielsko). Nie je to povolené v 14 členských štátoch a situácia je nejasná v 4 ďalších.

Tento leták je založený na správe „Homofóbia a diskriminácia z dôvodu sexuálnej orientácie v členských štátoch EÚ časť I – Právna analýza“ uverejnenej Agentúrou Európskej únie pre základné práva (FRA) v júni 2008.

Celá správa je k dispozícii na: <http://fra.europa.eu>.

Všetky publikácie Agentúry Európskej únie pre základné práva si možno objednať zdarma prostredníctvom internetovej stránky agentúry.

V prípade otázok týkajúcich sa tohto prekladu si preštudujte anglickú verziu, ktorá je pôvodnou a oficiálnou verziou tohto dokumentu.